

Fascinující život čápů je k vidění i online

Josef (Joža) Kolář
redakce VSL

Symbol štěstí, nového začátku a života. Černobílý elegán s dlouhým červeným zobákem, jehož klapot patří k mnoha městům i vesnicím. Čáp. Známe ho z pohádek, kde plní roli porodního asistenta. Vybavuji si batelovskou faru. Na střeše této bohumilské stavby bylo před zhruba čtyřiceti lety čapí hnízdo. Možná tam bylo i dřívě, ale v dobách svého dětství jsem nepátral po historii. Žil jsem současností a vždycky jsem se těšil na cestu z horní části náměstí k domovu. Byla sice delší, ale zato s šancí, že třeba aspoň na chvíli zahlédnu majestátní obyvatele čapího příbytku.

Ve dvacátých letech 21. století můžeme čápy pozorovat nonstop. Stačí jakékoliv zařízení s připojením k internetu a pak už jenom vybrat jednu z mnoha kamer, které z čapích hnízd nabízí online přenos. Průkopníkem „čapího sledování“ je Miroslav Bobek. Dnešní ředitel pražské zoo v roce 1994 ve spolupráci s Českým rozhlasem odstartoval projekt Africká odysea. Ten měl za cíl zjistit víc o černých čápech. Hlavně o jejich cestách do teplých krajín a také o pobytu v Africe.

Tito ptáci byli vybaveni baťužky s vysílačkami. „Byla to tenkrát nová technologie, která umožňovala přes satelit monitorovat přesnou polohu. A byl k tomu potřeba větší pták, kterého by nečekaná náklad příliš nezatěžoval,“ říká Miroslav Bobek. Tomu rozumím, vlaštovka by si s tím asi neporadila. Díky tomuto monitoringu víme, že čápi se ze střední Evropy dostávají na jih dvěma cestami. Ze západních oblastí přes Španělsko, z východních přes Balkán a Turecko. Čapí máma se snaží vrátit vždy na stejné hnízdo, kde úspěšně vyvedla mladé. Tento fakt byl známý již dříve, ale Africká odysea zjistila, že to platí rovněž o zimovištích. Součástí rozsáhlého a několikaletého projektu byl rovněž přímý internetový přenos z čapích hnízd. V polovině devadesátých let velká novinka. „Lidé byli nadšeni, že mohou v reálném

čase sledovat kousek života divoké přírody. A měli jsme pozorovatele z celého světa,“ dodává Miroslav Bobek.

Bukáček samoživitel

V roce 2021 se strhla čapí mánie v Česku nanovo. Mohl za to tatínek čapích mláďat Bukáček, kterému uhynula partnerka a on zbyl na krmení hladových krků sám. Pomocnou ruku, a to doslova, poskytli lidé. Zejména pánové Jiří Zeman a Šándor Havrán, kteří několikrát denně na žebříku lezli ke hnízdu a mladé čápy krmili. Tomuto případu se věnovala i reportáž České televize. Medializace byla

Idyla na čapím hnízdě v Bohuslavicích

zaručena. A protože i toto hnízdo sleduje kamera, neměli čapí junioři o diváky nouzi. Jak upozorňuje ornitolog Petr Kafka, který se čápům věnuje posledních 15 let: „Nezabezpečené sloupy s elektrickým vedením jsou hlavním nebezpečím pro čapí populaci.“ Našla na nich smrt nejen čapí maminka z Mladých Buků, ale i jedno z čápat, které bylo pojmenováno Bonifác. Jeho bratříčci, Pankrác a Servác, odletěli do teplých krajín.

Čapí městečko v Rakousku

V Rakousku sice není tolik online kamer jako třeba v Česku nebo na Slovensku, ale můžeme zde obdivovat velké množství těchto ptáků na jednom místě. Městečko Rust leží ve spolkové zemi Burgenland na břehu Neusiedlersee jezera (Neusiedlersee). Svůj domov zde má zhruba dva tisíce obyvatel, kterým od jara do pozdního léta dělá společnost více než dvacet čapích párů. Když vycházíme z toho, že každý z nich má dva až čtyři potomky, dostáváme se k číslu kolem stovky ptačích jedinců

na jednom místě, což je unikát nejen v rakouském měřítku.

Panorama v Bohuslavicích

Ze mne se stal čapí pozorovatel úplně náhodou. Když jsem si procházel webové kamery v Krkonoších, které miluji, tak jsem mezi Sněžkou a Luční boudou narazil na kameru v Bohuslavicích u Trutnova, která byla namířena na čapí hnízdo. A s veškerou pokorou a úctou ke všem ostatním ptačím obydlím musím říct, že tohle je nejkrásnější. Ne, že by snad mělo nějakou nadstandardní výbavu nebo velikost, ale za všechno může kamera. Je tak hezky

Letošní první vajíčko bohuslavického páru

nastavená, že hnízdo, okolní krajina a obloha do sebe neuvěřitelně zapadají – tuším, že se tomu říká kompozice. V tomto případě na jedničku s hvězdičkou. Čapí rodinka v Bohuslavicích má i své webové stránky, kde najdete „kroniku rodu“, včetně fotek a videí, několik let zpátky. Lví podíl na tom má Tomáš Prouza, který mi prozradil, jak se od profesí meteorologa dostal k zapálenému pozorovateli čapího života: „Mám kamaráda ve firmě, která zřídila v Bohuslavicích kameru. Zprvu mě zajímalo spíš počasí zachycené kamerou a reakce čápů na jeho různé extrémní projevy. Čapímu životu jsem propadl po snesení prvních vajíček v dubnu 2019.“ Tomáš má přehled nejen o hnízdu v Bohuslavicích a nedalekém Trutnově, ale sleduje radosti i starosti černobílých ptačích obyvatel v celé české kotlině. „Aktuálně je v Česku skoro 70 veřejně dostupných kamer. Každý rok jich několik přibývá.“ A je něco, co ho z čapího života hodně překvapilo? „Příběh malého Pětníčka, kdy se ho oba rodiče snažili udržet za každou cenu při životě, zatímco

jinde by ho pravděpodobně zlikvidovali jako nežádoucí přítěž.“

Čapí pravidla jsou z lidského úhlu pohledu drsná aneb silnější přežije. V hnízdech to často bývá tak, že nejmladší jedinec nebo ten, který viditelně neprospívá, bývá jedním z rodičů eliminován. Nejčastěji uchopen do zobáku a vyhozen. Ale jsou případy, kdy je ještě před tím k smrti uklován. Slabé povahy by i na tuto skutečnost měly být připraveny. To ovšem zatím nebyl případ čapích rodičů v Bohuslavicích. Bohunka, tak se paní domu jmenuje, se vždy snažila starat i o handikepované jedince.

Z komína na gauč

Možná máte i vy někde poblíž komín s čapím hnízdem a chtěli byste ho pozorovat z pohodlí obývacího pokoje. Není to zas tak složité, ale zadarmo to nebude. „Největší investice byla pořízení postupně FullHD kamery, pak vyprojektování a výroba držáku, pořízení 4K kamery a zřízení bateriové zálohy. Měsíčně nás to prakticky nic nestojí, neb pro distribuci signálu z kamery na YouTube kompletně využíváme naši datovou síť.“ říká Lukáš Ronge ze společnosti HD Internet, která provozuje několik „čapohnízdích kamer“. Ornitolog Petr Kafka, který také pravidelně mladé čápy přímo na hnízdech kroužkuje, dodává, jak každý z nás může přispět k jejich lepšímu životu: „Měli bychom chápat, že život ptáků se neodehrává jen na hnízdě, ale je spjatý s celou okolní krajinou. Každý pak podle svých možností může přispět k šíření informací o přírodě mezi své známé, vybudovat tuň pro obojživelníky, upozornit na špatně zabezpečený elektrický sloup nebo přispět na dobrou věc.“

A večer si odpustit černou kroniku v podobě televizních zpráv, ale kochat se pohledem na obyvatele čapího hnízda v Bohuslavicích. V paprscích zapadajícího slunce je ten pohled totiž nejkrásnější. ■

Zdroje: www2.rozhlas.cz/capi/home.htm, storchenverein.at

